N.F.S. Grundtvig "[Tale ved åbningen af Marielyst Højskole 5. november 1868]"

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.11, november 2017

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredegørelse og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket,* 1868 (SJ: 1427)

Teksten er etableret af Henrik Yde
Punktkommentarer og tekstredegørelse er skrevet af Henrik Yde, redigeret af Klaus Nielsen, Steen Tullberg og Kirsten Vad
Indledning er skrevet af Henrik Yde, redigeret af Klaus Nielsen og Steen Tullberg og Kirsten Vad

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning dr.theol. K.E. Bugge

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2026

|A:180

Mine unge Venner! Det er kun 15 Aar siden, at endeel gode Venner sammenskjød en efter vore smaa Forhold ikke ubetydelig Sum, for at jeg dog endnu, efter at have fyldt de Halvfjerdsindstyve, kunde prøve min Lykke med den folkelige Høiskole, som jeg forgjæves havde stræbt at bevæge vore Konger til at oprette i Sorø; og gaaer vi blot andre 15 Aar tilbage, da finder vi, at selv mine fleste Venner ansaae den folkelige Høiskole med de æventyrlige Forhaabninger for en Grille, man ikke blot maatte være Digter, men Sværmer, for at dele. Nu derimod er det ganske anderledes, thi ikke blot i Danmark kappes nu Folket om at oprette og benytte saadanne Høiskoler, men i Norge og Sverrig begynder man at tiltræde Væddekampen, og i hele Europa er folkelig Opvækkelse og Oplysning paa Modersmaalet det store Dagens Spørgsmaal, og herved kommer man da efterhaanden til den Forstand, at det er Aanden, Livskraften med Vidende og Villie, der udretter alt Menneskeligt, saa Folke-Aanden maa vaagne, naar Folke-Livet skal fornyes og blomstre, hvad kun kan skee, naar i hele Livet og Dannelsen ligesaavelsom i Kirken Modersmaalet behersker Tungen, opmuntrer Folket og gjenføder dets oprindelige Tankegang.

Det er da noget af det Første, der maa oplyses og indskærpes paa vore folkelige Høiskoler, at det ingenlunde var blot Hebræer,

Græker og Romere eller Latinere, som havde en folkelig Tankegang ogsaa om aandelige og hjertelige Ting, men at netop i vort danske Høinorden svævede Aandens og Hjertets Verden straalende for Folkets Øine under Skikkelsen af Guder og Gudinder, der vel ligesaalidt som Folket var udødelige, men var dog ligesaa seiglivede og havde paa deres Viis ligesom Folket den Lykke, naar de paa den ene Side ældedes, paa den anden Side at forynges, og denne Gudernes stadige Foryngelse forestillede vore hedenske Fædre sig under Skikkelse af Gudinden Idunna, neddalet fra Ygdrasil, Menneske-Livets Stamtræ, med Æbler, som fornyede Ungdommen. Denne Forestilling var saameget mærkværdigere, som Fædrene tillige havde en Fortælling om *denne Idunnas* Bortførelse og Gjenkomst, der klarlig har stadfæstet sig, da Meddelelsen paa Modersmaalet, som havde muntret Folket, forstummede; thi ligesom man sagde, Guderne graanede, da Idunna forsvandt, saaledes blegnede Folkelivet, da Fortællingen og Sangen paa Modersmaalet tav; thi dermed lukkedes den eneste Skole, hvori Menneske-Livet kan opmuntres og oplyses, og den Skole, man siden aabnede, var en Skole for Døden i alle Maader, saa det er glædeligt at see, den gaaer nu samme Skjæbne imøde, som ramte *Idunnas* Bortfører, da hun som en Svale i Vaar flygtede hjem til Guderne, og han som en romersk Ørn forfulgte hende, thi da hører vi, modtog Guderne ham med et Baal, der blussede i Sky og forbrændte hans Vinger, saa han faldt ned og dræbtes af Smaadrengene.

Nu, da Skolen for Menneskelivet i Fædrenelandet er aabnet paany paa Modersmaalet, nu vil sikkert ogsaa Folket forynges som Phønix-Fuglen og lovsynge det folkelige og menneskelige Livs-Lys, til det har naaet sit Maal. Hertil vil vi ønske Skolen for Livet her og allevegne Lykke og Himlens Velsignelse, hertil tør vi ogsaa haabe, at det Sæt danske Ungersvende, vi her idag byder velkommen, ærlig vil bidrage Sit og derved forøge det Baal, hvorpaa Romer-Ørnen skal brænde sig selv ligesom Møllet, der forblindet af Lysets Glands finder Døden i dets Lue.

Dette, alle danske Menneskers: Dannemænds og Dannekvinders Ønske og Haab gienlyde i Velkomstsangen: “Velkommen Idunne fra Jettens Gaard”!